

Bu Dünyadan Bir Yunus Geçti

– Abdullah GÜNDEM · 23 Aralık 2021

“Ne kadar bilersen bil; söylediklerin, karşındakinin anladığı kadardır.” der Mevlana. Bir alimin ilimdeki mertebesi kadar o ilmi başkalarına aktarabilmesi de önemlidir. Bildiklerini başkalarına öğretemeyen ilim sahipleri yalnızca kendilerine faydalı olabilirler. Yunus Emre denilince benim aklıma derin bilgi birikimini insanlara en veciz bir şekilde anlatabilen alim bir şair gelir. Vefatından yedi yüz sonra bile şairlerinden feyz aldığımız, Türk dünyasının bu büyük şairine çok şey borçluyuz.

Yunus Emre “Sen kendini bilmezsen ya bu nice okumaktır.” diyerek öncelikle bakışlarımızı kendimize yöneltmemiz gerektiğini vurguluyor. Kendini bilmeyen kişinin yüzlerce eser okusa da, hafızasında binlerce bilgi barındırsa da kuru bir emek harcadığını iddia sahibinin suratına bir tokat gibi çarpıyor. Ona ilimle kibirlenme kapısını kapatıyor, onu sarsıyor kendine getiriyor. Bilginin en önemli güç olarak pazarlandığı, biteviye yüceltildiği bu çağda esas bilinmesi gerekeni gösteriyor bize. O çok iyi biliyor ki Rabbimizi bilmenin yolu kendimizi bilmekten geçmektedir.

Kendini bilme mertebesine ulaşan kişiye bu sefer bakışlarını dışarıya yöneltmesini öğütlüyor. Sadece bununla da kalmıyor dışımızdaki dünyayı nasıl temaşa edeceğimizi de izah ediyor. Etrafımıza öyle bir nazar etmelisin ki baktığın her yerde Yüce Yaradana görmelisin diyor. Bu gerçeği “Cümle yerde Hak nazır, göz gerekir göresi” diyerek ifade ediyor. Kainata böyle bakabilme kabiliyeti vermesi için de Cenab-ı Hak’la yalvarıyor. “Dağlar ile taşlar ile çağırayım Mevlam seni” diyerek bu arzusunu dile getiriyor. Aynı zamanda bizlere de dağlara, taşlara hangi gözle bakmamız gerektiğini öğretiyor.

“Göklerde ve yerde ne varsa hepsi Allah’ı tesbih eder. O, Azîz- Hakîmdir.” buyuruyor Yüce Rabbimiz Kur’anda. İşte Yunus bize bu teşbihi göstermeye çalışır ve der ki “Benim bir karıncaya ulu nazarım vardır.” Böyle diyerek kendisini manevi mertebelere ulaştırmanın yolu gösterir. Hakikati kavramak isteyen herkese bu yoldan yürümelisiniz demeye çalışır. Rabbim gönül gözümüzü açsın inşallah.

Nefsimizin ve kainatın yaratıcısı Yüce Mevlayı tefekkür yoluyla keşfeden insan kendinle barışık yaşamanın da sırrına vakıf olur. “Ballar balını buldum, kovanım yağma olsun.” diyen Yunus da sırna vakıf olduğunu bu şekilde ifade ediyordu. O Rabbimizin yoluna öyle bir yönelişle yönelmişti ki gözü başkasını görmüyordu. Kendisine düşmanca davranan kişiye bile hayır duada bulunma yürekliliğini gösterebiliyordu. Buyurun Yunus’a kulak verelim, bakalım ne demiş :

Önümce kuyu kazanı. Hak tahtın ağdırsın (yüceltsin) onu.

Ardımca taşlar atana, Güller nisar (saçılınsın) olsun ona.

İyilik yapana iyilik, kötülük yapana kötülük yapmak her kişinin işi, kötülük yapan için hayır duada bulunmak Yunus gibi er kişinin işi. Onun tek derdi Rabbini razı etmeyi, o bir an bile kendini Allah’ın rızasını kazanamayacağı bir işle oyalanmaktan çok korkuyordu. “Yaratılanı sev Yardandan ötürü” diyerek insanlara nefret nazarıyla değil sevgi nazarıyla bakmayı öğütlüyordu. Gelin yine ne demiş, kulak verelim :

Ben gelmedim dava için, benim işim sevi için

Dost'un evi gönüllerdir, gönüller yapmağa geldim

Onun derdi gönül yıkmak değil, gönül yapmaktı. Her gönülden Allah'a ulaşan bir yol olduğunu keşfetmişti. Bize de o yolu göstermeye çalışıyordu. Ne mutlu muhatabının gönlünden Rabbine giden bir yol bulana.

Yunus'ta bizi etkileyen bir başka husus olabildiğince alçakgönüllü olması ve bunu herkese tavsiye etmesidir. Gelin onun sesine kulak verelim :

Yol odur ki doğru vara, göz odur ki Hakk'ı göre

Er odur alçakta dura, yüceden bakan göz değil

O "Ben çok bilgiliyim, manevi mertebeler aştım. Herkes beni dinlesin" şeklinde bir tavır takınmıyor. Hatta şiirlerinde onu yetiştiren mürşidini anarak ulaştığı mertebenin kendi başarısı olmadığını Allah'ın lütfu ve mürşidin gayretleriyle o seviyeye geldiğini vurguluyor. Bakın ne diyor :

Taptuğun tapusunda kul olduk kapusunda Yunus miskin çiğ idik piştik elhamdülillah
Büyük Mürşid Taptuk Emre'nin yazdığı, günümüze intikal eden herhangi bir eser mevcut değil, ancak Yunus Emre gibi çağlara meydan okuyan alim ve çok etkili bir şair yetiştirdi. Başka bir deyişle Yunus Emre'yi yazdı, yedi yüz yıldır da insanlık onu okumakta, ondan feyz almaktadır. Ne mutlu Taptuk Emre'ye... Rabbim makamını yükseltsin bizleri onunla cennette buluştursun.

"Hayatta en çok istediğin şey nedir?" diye kime sorsanız size "mutlu olmak" cevabını verecektir. Yunus Emre bir cümlede bu sırrı özetlemiş. "Bunca varlık varken gitmez gönül darlığı" Gönül Yaradan'a yönelirse huzura kavuşur. Dünyanın hazları peşinde koşan kişinin gönlü daima karma karışıktır. Aklımız ve kalbimiz Allah'ı unutup maddi varlıklarımızla, hırslarımızla; haset, kibir, açgözlülük, dedikodu, ümitsizlik gibi zaaflarımızla meşgul olursa gönül tahtımıza Rabbimizi bir türlü oturtamayız ve hiçbir zaman uzun süren bir mutluluğu yakalayamayız.

Yunus Emre'nin kıymetini artıran diğer bir yönü de asıl kaynakları Arapça olan İslam dininin temel meselelerini Türkçe kavramlarla ve o kavramlara İslam'ın özünü emdirerek anlatmasıdır. O öyle güzel anlatmıştır ki halkın en alt kesiminden en üst kesimine kadar her Türk evladının anlayacağı kadar sade bir şekilde ifade etmeyi başarabilmiştir. Bu çabaları sonunda Türkçemiz de kıvraklık ve akıcılık kazanmış. Dilimiz bir pınardan gelen su sesi gibi kulağı okşayan ahengini yakalamıştır.

Yunus Emre'den sonra dünyaya şair ve yazarlarımız içinde ondan ilham almamış, onun gönül pınarından su içmemiş tek bir sanatçı bulamazsınız. Onun hiçbir eserini okumamış bile olsa halkın dilinde dolaşan o kadar çok sözü var ki. Şairimizin tesiri Türk dünyasını da aşmıştır. Bu sebeple UNESCO 1991 yılını Yunus Emre Sevgi yılı olarak belirlemiştir. Rahatlıkla şu cümleyi kurabiliriz : Yunus Emre gelmiş geçmiş en büyük Türk şairidir. Ne mutlu bize ki insanlığın irfanını bu derece yoğuran böyle bir şaire, böyle bir alime, böyle bir mürşide sahibiz. Yedi yüz yılı aşkın sesini duyar ondan akıl alırız. Son olarak gelin yine ona kulak verelim:

Biz dünyadan gider olduk, kalanlara selam olsun, Bizim için hayır dua, kılanlara selam olsun. Bizden de sana selam olsun ey büyük veli. Rabbim makamını yükseltsin, seni Peygamber efendimiz (sav)'e komşu

eylesin. Bizleri seninle cennette buluştursun.